

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з навчально-методичної роботи

Карина НЕМАЦКАЛО

«Правові та фінансово-економічні аспекти управління закладом освіти»

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**
Спеціальність **011 Освітні, педагогічні науки**
Освітній рівень **другий (магістерський)**
Освітня програма **Педагогіка та адміністрування освіти**

Статус дисципліни **обов'язкова**
Мова викладання, навчання та оцінювання **українська**

Завідувач кафедри
педагогіки, іноземної філології та перекладу

Тетяна БОРОВА

Харків
2021

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу
Протокол № 11 від 17.05.2021 р.

Розробники :

Ачкасова С.А., к.е.н., доц., доцент, банківської справи і фінансових послуг;

Почуєва О.О., к.п.н., доцент кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Заклади освіти різних рівнів мають складні структури (підсистеми різного рівня) та відрізняються особливостями функціонування, що обумовлює актуальність цієї навчальної дисципліни для підготовки фахівців та об'єктивну необхідність у формуванні ефективної управлінської діяльності, що спрямована на реалізацію компетентностей із управління закладами освіти. Основними питаннями навчальної дисципліни є правові засади управління закладами освіти як суб'єктами правовідносин та фінансово-економічні основи управління закладами освіти.

Програма вивчення навчальної дисципліни «Правові та фінансово-економічні аспекти управління закладом освіти» складена відповідно до освітньої програми підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальностями 011 «Освіті, педагогічні науки», освітньою програмою «Педагогіка та адміністрування освіти».

Метою навчальної дисципліни «Правові та фінансово-економічні аспекти управління закладом освіти» – є формування сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань і навичок у галузі управління фінансово-економічною діяльністю закладу освіти (для організації планування, обліку і контролю фінансово-господарської діяльності закладу освіти), надання здобувачам вищої освіти сучасних теоретичних знань стосовно правового регулювання діяльності закладів освіти, які перебувають на різних щаблях у структурі освіти України, а також формування в них компетентостей щодо застосування на практиці чинного законодавства під час роботи на керівних посадах у закладах освіти.

Завданнями навчальної дисципліни є: визначення структури законодавства з питань нормативно-правової бази щодо управління освітою; функції і повноваження суб'єктів державного управління закладами освіти на державному та територіальному рівнях; основних елементів правового статусу закладів освіти різних видів і форм власності; визначення основних положень трудового, цивільного, земельного, бюджетного, податкового та інших галузей чинного законодавства, які мають визначальне значення для ефективного здійснення управлінських функцій щодо закладів освіти; визначення видів і процедур юридичної відповідальності закладів освіти, їх посадових осіб і рядових працівників; ознайомлення з механізмами інституційного аудиту, ліцензування освітньої діяльності та акредитації освітніх програм; ознайомлення з організаційною структурою органів управління фінансово-господарською діяльністю закладу освіти; опанування методами планування і контролю за використанням окремих видів коштів і засобів організації з метою забезпечення успішного функціонування закладу освіти та виконання ним своїх функцій; опанування теоретично-правових засад управління закладами освіти, зокрема особливостями закладів освітньої сфери як суб'єктів державного управління і правового регулювання.

Предметом навчальної дисципліни є організаційно-правові засади діяльності суб'єктів управління закладами освіти (зокрема, їх права, функції, повноваження, обсяг і характер відповідальності), планування, облік і контроль фінансово-господарської діяльності закладу освіти; різноманітні галузеві правовідносини (бюджетні, трудові, цивільно-правові, земельні та ін.), учасниками яких є заклади освіти незалежно від сфери їх підпорядкування та форми власності; окремі правові інститути (зобов'язальне право, закупівля товарів, робіт і послуг за державні кошти, порядок і умови притягнення до юридичної відповідальності тощо).

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	1 М
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	Екзамен

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Адміністративний менеджмент	Управління освітньою діяльністю
Педагогічний консалтинг	Інформаційні технології в освіті
Педагогіка вищої освіти	Педагогічна та соціальна психологія
Моделювання діяльності та професійної підготовки фахівця	

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Навчальна дисципліна «Правові та фінансово-економічні аспекти управління закладом освіти» забезпечує набуття здобувачами освіти інтегральної компетентності – набуття здатності розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук.

Компетентності	Результати навчання
ЗК4.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	РН4. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення результатів освітньої, професійної діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проектів
СК4.Здатність здійснювати експертизу та надавати консультації з питань освітньої політики та інновацій в освіті.	
ЗК1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.	РН6.Розробляти та реалізовувати інноваційні й дослідницькі проекти у сфері освіти/педагогіки та міждисциплінарного рівня із дотриманням правових, соціальних, економічних, етичних норм.
ЗК3.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	
ЗК5.Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	
ЗК9.Здатність працювати в міжнародному контексті.	
СК1.Здатність проектувати і досліджувати освітні системи	
СК2.Здатність застосовувати та розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері освіти й педагогіки.	
СК3.Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти.	
СК6.Здатність управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності.	
СК8.Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах	
СК9.Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у освітній та дослідницькій	

Компетентності	Результати навчання
діяльності	
ЗК1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.	РН10.Приймати ефективні, відповідальні рішення з питань управління в сфері освіти/педагогіки, зокрема у нових або незнайомих середовищах, за наявності багатьох критеріїв та неповної або обмеженої інформації
ЗК8.Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.	
ЗК3.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	
ЗК3.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	
ЗК8.Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.	
СК8.Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах	
СК10. Здатність до нормативного та фінансово-економічного аналізу функціонування та розвитку закладів освіти	
СК11. Здатність до здійснення адміністративної діяльності в освітній галузі.	
СК 12. Здатність до професійного спілкування на основі морально-етичних принципів і риторичної компетентності	
СК 14. Здатність до розроблення, перегляду освітніх програм відповідно до вимог стандартів вищої освіти, зовнішньої та внутрішньої систем забезпечення якості, потреб стейкхолдерів	
	РН11.Здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук.
	РН 12. Приймати ефективні управлінські рішення на основі нормативно та фінансово-економічного аналізу зовнішнього та внутрішнього освітнього середовища щодо виконання цілей та завдань закладів освіти.
	РН 14. Проведення передпроектного аналізу, розроблення проекту освітньої програми, проведення експертизи якості освітньої програми, розроблення заходів поліпшення освітньої програми

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. «Правові аспекти управління закладом освіти»

Тема 1. Структура і характеристика законодавства України в галузі освіти.

Законодавче регулювання питань освіти. Закони, постанови Уряду України, накази та листи Міністерства освіти і науки України. Система нормативних документів сфери освіти.

Тема 2. Правовий статус закладів освіти. Державна реєстрація та державне регулювання діяльності закладів освіти

Правовий статус закладів освіти державної та не державної форми власності. Процедури отримання ліцензії на провадження освітньої діяльності. Статут закладу освіти. Структура статуту.

Тема 3. Правове регулювання трудових відносин у системі освіти.

Види трудових відносин у закладах вищої, середньої та дошкільної освіти. Колективний договір, структура. Контракти з науково-педагогічними, педагогічними працівниками. Ліцензійні вимоги до науково-педагогічних працівників у закладах вищої освіти. Атестація та сертифікація педагогічних працівників закладів загальної середньої та дошкільної освіти.

Тема 4. Види і процедури юридичної відповідальності закладів освіти та їх посадових осіб.

Характеристика та види юридичної відповідальності навчальних закладів та їх посадових осіб. Процедури юридичної відповідальності закладів освіти та їх посадових осіб. Догана: порядок накладення і зняття.

Тема 5. Державний контроль за діяльністю закладів освіти. Інституційний аудит.

Державна служба якості освіти України, структура та повноваження. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти структура та повноваження. Етапи та механізми проведення інституційного аудиту у закладах загальної середньої освіти. Експерти з інституційного аудиту. Роль громадських організацій під час проведення інституційного аудиту. Етапи та процедури проведення акредитації освітніх програм у закладах вищої освіти. Міжнародна акредитація освітніх програм закладів вищої освіти.

Змістовий модуль 2. Фінансово-економічні основи управління закладами освіти

Тема 6. Сучасні фінансово-економічні засади управління освітою.

Управління фінансово-господарською діяльністю у загальній системі управління освітою. Концепція розвитку економічного забезпечення освітньої галузі у системі національної освіти. Принципи фінансування освіти. Концептуальне, інституційне, кадрове та фінансове забезпечення управління фінансово-господарською діяльністю закладів освіти. Чинне законодавство України щодо управління фінансово-господарською діяльністю закладу освіти.

Тема 7. Механізм та технології прийняття управлінських рішень з питань фінансово-господарської діяльності навчальних закладів.

Заклад освіти як складна соціально-економічна система відкритого типу. Економічні фактори зовнішнього середовища. Механізм оцінювання і формування потенціалу закладу освіти, оцінювання ефективності реалізації фінансової стратегії закладом вищої освіти. Аналіз закладу освіти як об'єкта управління. Головні параметри фінансового механізму, їх кількісні та якісні дані. Доходи від послуг, що надаються. Значення названих параметрів залежно від пріоритетності параметрів закладу освіти до того чи іншого типу. Типи закладів освіти щодо пріоритетності параметрів. Реформування системи фінансування закладів освіти. Децентралізовані джерела надходження грошових коштів.

Тема 8. Технології визначення кошторису діяльності закладу освіти.

Нормативно-правові документи, які визначають кошторис. Видатки, що включаються до кошторису. Формування кошторису. Загальний фонд. Економічна класифікація. Фонд оплати праці (фонд заробітної плати, витрати на соціальне і пенсійне страхування). Фонд оплати комунальних послуг. Інші витрати, розміри яких регулюються державою (тарифи на зв'язок та ін.). Інші витрати. Зарплата. Нарахування. Харчування. Енергоносії. Обслуговування. Особливості формування кошторису закладу освіти. Зведений кошторис. Порядок формування кошторису. Зміни у кошторисі: порядок їх внесення та обґрунтування. Кошторис доходів і видатків бюджетної установи, організації. Повноваження отримання доходів та здійснення видатків, визначення обсягу і спрямування коштів. Особливий статус закладів освіти, що засновані на державній та комунальній формах власності. Надходження із загального фонду Державного бюджету України та місцевих бюджетів. Технології визначення кошторису закладу освіти. Застосування методологічного підходу щодо розрахунку рівня фінансового забезпечення функціонування закладів вищої освіти.

Тема 9. Організація виконання кошторису діяльності закладу освіти з врахуванням джерел формування

Надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами. Інші джерела власних надходжень бюджетних установ. Кошти, перераховані бюджетним установам для виконання окремих доручень, а також благодійні внески, гранти та дарунки.

План асигнувань. Кошторисне фінансування. Дотримання режиму економії у витрачанні коштів. Суворо цільове використання бюджетних коштів. Дотримання плановості виділення коштів. Здійснення розпорядниками вищого рівня та фінансовими органами систематичного контролю за фінансовою діяльністю бюджетних установ і закладів. Плата за послуги, що надаються бюджетними установами. Джерела формування кошторису закладу освіти та їх особливості. Підготовка виконання кошторису. Організація та етапи виконання.

Тема 10. Фінансово-господарська діяльність закладу освіти

Цілі управління фінансово-господарською діяльністю закладів освіти. Завдання та критерії управління фінансово-господарською діяльністю закладів освіти. Критерії управління фінансово-господарською діяльністю закладів освіти. Відкриття у межах статутної діяльності закладу його власних магазинів або відділів в інших магазинах. Порядок створення та ресурсного забезпечення діяльності тимчасових творчих колективів на базі закладу. Моніторинг управління фінансово-господарською діяльністю закладів освіти. Моніторинг вузлових проблем фінансово-господарської діяльності та ресурсів закладів освіти. Управління фінансово-господарською діяльністю закладів освіти. Оцінювання кількісних та якісних параметрів управління фінансово-господарською діяльністю закладів освіти. Оцінювання (вимірювання) та моніторинг результатів реалізації стратегій управління фінансово-господарською діяльністю закладів освіти.

Перелік практичних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці «Рейтинг-план» навчальної дисципліни».

Методи навчання та викладання

У процесі викладання навчальної дисципліни «Правові та фінансово-економічні аспекти управління закладом освіти» для реалізації визначених компетентностей освітньої програми та засвоєння змісту передбачає використання активних аудиторних форм і методів викладання (проблемні лекції, дискусії тощо) у поєднанні з виконанням здобувачами індивідуальних завдань за певною проблемою (підготовка аналітичних матеріалів творчих проєктів, виступи на семінарських заняттях та інше).

Для формування компетентностей та досягнення результатів навчання під час лекцій і практичних занять використовуються різноманітні форми та методи навчання: установчі лекції (тема 1,6), проблемні лекції (теми 2,4,8,9), оглядові лекції (теми 3,5,7,10).

Практичні заняття проводяться у вигляді спеціально розроблених практичних робіт під час виконання яких у повній мірі використовуються методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності, методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності, методи контролю і самоконтролю ефективності навчально-пізнавальної діяльності. Зокрема, це моделювання професійних ситуацій (теми 2,3,5,8), створення ситуацій апперцепції (теми 1,2,4), робота в малих групах (теми 4,5,8), створення ситуацій пізнавальної новизни (теми 5,9,10), аналітичні, синтетичні методи (теми 1,2,5,6,7). На всіх заняттях широко використовуються методи презентації знань.

Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих у здобувачів компетентностей враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни «Правові та фінансово-економічні аспекти управління закладом освіти» охоплюють лекційні і практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей здобувачів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних та практичних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу скласти іспит, – 35 балів).

За лекційний заняття здобувач може отримати максимально 10 балів по 1 бали за 10 лекцій.

На практичних заняттях здобувач може бути отримано максимально 50 балів, а саме: за активну роботу на практичному заняття (10 пар по 1 балу) максимально – 10 балів, за виконання тестів (6 по 2 бали) максимально – 12 балів, за комплексно-орієнтоване завдання 8 балів.

Під час навчання передбачено проведення поточного 2 модульних контрольних робіт у 1 та 2 змістовному модулі. Максимально за результатами поточного контролю здобувач може отримати 20 балів, по 10 балів відповідно до кожного модулю.

Семестровий контроль у формі екзамену проводиться письмово. Максимальна кількість балів становить 40 балів. На екзамен виносяться ключові питання, типові і комплексні задачі, завдання, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати здобуті знання і застосовувати їх під час вирішення практичних завдань.

Екзаменаційне завдання виконується письмово. Відведений час на виконання – 120 хвилин. Під час виконання роботи не дозволяється користуватися будь-якими джерелами та пристроями.

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведено в таблиці "Шкала оцінювання: національна та ЄКТС".

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
Тема 1.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція № 1 «Структура і характеристика законодавства України в галузі освіти»	активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Практичне заняття №1. «Нормативно правове забезпечення діяльності закладів освіти»	активна робота на парі	1
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Проаналізувати та зробити порівняльну характеристику нормативно правового забезпечення в галузі освіти		
Тема 2.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція № 2 «Правовий статус закладів освіти. Державна реєстрація та державне регулювання діяльності закладів освіти»	активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Практичне заняття № 2 «Процедури отримання ліцензії на провадження освітньої діяльності. Статут закладу освіти. Структура статуту».	активна робота на парі	1
			тестування	2
<i>Самостійна робота</i>				
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Порівняння установчих документів закладів освіти державної та приватної форми власності		
Тема 3	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція № 3. «Правове регулювання трудових відносин у системі освіти»	активна робота на парі	1

	Практичне заняття	Практичне заняття № 3 «Трудові відносини у закладах освіти. Колективний договір його структура. Порядок наймання та звільнення педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів освіти, що є у державній власності».	активна робота на парі	1
			тестування	2
Самостійна робота				
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Ознайомитесь з видами трудових договорів у системі освіти. Правові аспекти підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти.		
Тема 4	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція № 4. «Види і процедури юридичної відповідальності закладів освіти та їх посадових осіб».	активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Практичне заняття № 4 «Адміністративна відповідальність за правопорушення в сфері освіти. Догана порядок накладення і зняття».	активна робота на парі	1
			тестування	2
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Проаналізувати особливості дисциплінарних заохоченні та стягнень у системі освіти		
Тема 5	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція № 5 «Державний контроль за діяльністю закладів освіти».	активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Практичне заняття № 5 «Інституційний аудит у закладах загальної середньої освіти. Роль громадських організацій під час проведення інституційного аудиту».	активна робота на парі	1
			письмова контрольна робота	10
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Розглянути особливості та механізми міжнародна акредитація освітніх програм закладів вищої освіти.		
Тема 6	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція № 6 «Сучасні фінансово-економічні засади управління освітою»	активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Практичне заняття № 6 «Правові гарантії управління фінансово-господарською діяльністю закладів освіти та повноважень керівника закладу освіти. Чинне законодавство України щодо управління фінансово-господарською діяльністю навчального закладу»	активна робота на парі	1
			тестування	2
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Визначати особливості та порівнювати вітчизняний і європейський досвід управління фінансово-господарською діяльністю закладів освіти		
Тема 7	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція № 7 «Механізм та технології прийняття управлінських рішень з питань фінансово-господарської діяльності закладів освіти»	активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Практичне заняття № 7 «Параметри фінансового механізму, їх кількісні та якісні дані. Доходи від послуг, що надаються»	активна робота на парі	1
			тестування	2
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Визначати механізми прийняття управлінських рішень з питань фінансово-господарської діяльності закладів освіти		
Тема	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція № 8 «Технології визначення кошторису	активна робота	1

		діяльності закладу освіти»	на парі	
	Практичне заняття	Практичне заняття № 8 «Порядок формування кошторису. Зміни у кошторисі: порядок їх внесення та обґрунтування. Кошторис доходів і видатків бюджетної установи, організації»	активна робота на парі	1
			компетентнісно-орієнтоване завдання	8
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Сформувані кошторис закладу освіти		
	Аудиторна робота			
Тема 9	Лекція	Лекція № 9 «Організація виконання кошторису діяльності закладу освіти з врахуванням джерел формування»	активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Практичне заняття № 9 «Джерела формування кошторису закладу освіти та їх особливості. Підготовка виконання кошторису. Організація та етапи виконання»	активна робота на парі	1
			тестування	2
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Провести порівняльний аналіз кошторисів закладів освіти на реальному прикладі		
	Аудиторна робота			
Тема 10	Лекція	Лекція № 10 «Фінансово-господарська діяльність закладу освіти»	активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Практичне заняття № 10 «Оцінювання кількісних та якісних параметрів управління фінансово господарською діяльністю закладів освіти. Оцінювання (вимірювання) та моніторинг результатів реалізації стратегій управління фінансово господарською діяльністю закладів освіти»	активна робота на парі	1
			письмова контрольна робота	10
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Оцінювати ефективність фінансово-господарської діяльності закладу освіти		
	Екзамен			40

Рекомендована література Оновить літературу

Основна.

1. Опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни «Правові та фінансово-економічні аспекти управління закладом освіти» Ачкова С.А., Почуєва О.О. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=6189> .
2. Болонський процес: нормативно-правові документи / З. І. Тимошенко, І. Г. Оніщенко, А. М. Грехов, Ю. І. Палеха. – Київ : Європ. ун-т, 2004. – 100 с.
3. Вища освіта в Україні. Нормативно-правове регулювання / за ред. А. П. Зайця, В. С. Журавського. – Київ : Форум, 2003. – 1020 с.
4. Воловець Я. В. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навч. посіб. / Я. В. Воловець. – Київ : Алерта, 2005. – 199 с.
5. Закон України про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) // Кодекс законів про працю України. – Харків : Одиссей, 2007. – 159 с.
6. Ніколаєнко С. М. Освіта і наука: законодавчі та методологічні основи : навч. посіб. / С. М. Ніколаєнко. – Київ : ІВЦ "Політехніка", 2004. – 280 с.
7. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навч. посіб. / О. О. Терещенко. – Київ : Вид. КНЕУ, 2003. – 554 с.

8. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навч. посіб. / уклад. М. С. Дороніна, Л. С. Мартюшева, Д. А. Горовий. – Харків : Вид. ХДЕУ, 2002. – 154 с.
9. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : конспект лекцій / уклад. Л. С. Мартюшева, Л. О. Меренкова. – Харків : ІНЖЕК, 2006. – 179 с.

Додаткова.

10. Ачкасова С.А. Полякова Г. А. Оцінка якості освітньої програми на основі кваліметричного підходу у закладі вищої освіти / Г. А. Полякова, С. А. Ачкасова // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал. – 2018. – № 10 (84). С. 131-145.
11. Огаренко В. М. Стратегічне фінансове управління вищими навчальними закладами : монографія / В. М. Огаренко, С. Я. Салига, О. В. Яришко. – Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2008. – 216 с.
12. Почуєва О. О. Європейські рекомендації щодо розробки освітніх програм у закладах вищої освіти / О. О. Почуєва // Проблеми та шляхи реалізації компетентнісного підходу в сучасній освіті: матер. міжнар. наук.-практ. конф., (11-12 квіт. 2019 р.). – Х.: ФОП Бровін О.В., 2019. – С. 167 – 170.
13. Птахіна О. М. Управління фінансово-економічною діяльністю навчального закладу : методичні вказівки до семінарських та практичних занять / О. М. Птахіна ; Держ. закл. "ЛНУ ім. Т. Шевченка". – Луганськ : Видво ДЗ "ЛНУ імені Тараса Шевченка", 2012. – 58 с.

Інформаційні ресурс.

14. Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України № 2145-VIII від 05.09.2017 р. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
15. Про позашкільну освіту [Електронний ресурс] : Закон України № 1841-III від 22.06.2000 р. (зі змінами і доповненнями, чинна редакція згідно із Законом № 2581-VIII від 04.11.2018 р.). – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text> .
16. Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України № № 848-VIII від 26.11.2015 р. (зі змінами і доповненнями, чинна редакція згідно із Законом України № 2269-VIII від 18.01.2018 р.). – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
17. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III (зі змінами і доповненнями, чинна редакція згідно із Законом України № 2581-VIII від 04.11.2018 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> .
18. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. № 322-VIII (зі змінами і доповненнями, чинна редакція згідно із Законом України № 2542-VIII від 11.10.2018 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
19. Про Типові правила внутрішнього трудового розпорядку для працівників навчально-виховних закладів системи Міністерства освіти України [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства освіти України № 455 від 20.12.1993 р. (зі змінами і доповненнями, чинна редакція згідно із Наказом № 1199 від 03.12.2010 р.). – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0121-94#Text> .
20. Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України № 1556-VII від 01.07.2014 р. (зі змінами, внесеними згідно із Законом України 43 № 2443-VIII від 25.07.2018 р.). – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> .
21. Про відпустки [Електронний ресурс] : Закон України № 504/96-ВР від 15.11.1996 р. (зі змінами, внесеними згідно із Законом України № 2542-VIII від 11.10.2018 р.). – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80#Text> .

22. Про дошкільну освіту [Електронний ресурс] : Закон України № 2628-III від 11.07.2001 р. (зі змінами і доповненнями, чинна редакція згідно із Законом України № 2581-VIII від 04.11.2018 р.). – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> .
23. Про повну загальну середню освіту [Електронний ресурс] : Закон України № 463-IX від 16 січня 2020 року р. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> .
24. Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися закладами освіти, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державної і комунальної форми власності [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/796-2010-%D0%BF#Text>
25. Про затвердження переліку посад педагогічних та науковопедагогічних працівників [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України № 963 від 14.06.2000 р.– Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/963-2000-%D0%BF#Text> .
26. Розміщення навчально-методичного забезпечення на сайті ПНС навчальної дисципліни для денної форми навчання <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=6189>
27. Розміщення навчально-методичного забезпечення на сайті ПНС навчальної дисципліни для заочної форми навчання <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=7074>
28. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд - http://ihed.org.ua/images/biblioteka/Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf